

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

för **grundsärskolan**
förskoleklasser, grundskola och fritidshem
Läsåret **2020/2021**

Innehållsförteckning

Vision.....	4
Ansvarig för planen.....	4
Inledning	4
Vad är kränkande behandling och diskriminering?.....	4
Vem elever och föräldrar kan vända sig till.....	5
Systematiskt och målinriktat arbete mot kränkande behandling och diskriminering 5	
Uppföljning och kartläggning.....	5
Analys och bedömning	6
Planering.....	6
Genomförande och utvärdering	6
Främja, förebygga och åtgärda	6
Uppföljning och kartläggning av främjande och förebyggande arbete	8
Uppföljning	8
Kartläggning.....	8
Delaktighet i kartläggningen	8
Beskrivning av kartläggningen.....	8
Resultat och analys.....	9
Främjande insatser	9
Delaktighet	9
Beskrivning av främjande insatser.....	9
Förebyggande åtgärder	10
Delaktighet	10
Beskrivning av förebyggande åtgärder	10
Åtgärdande arbete	11
Beskrivning av åtgärdande arbete.....	11
Utvärdering	12
Delaktiga i utvärderingen av föregående års plan.....	12
Utvärdering av främjande, förebyggande och åtgärdande arbete.....	12
Utvärdering främjande arbete under året ÅÅÅÅ-ÅÅÅÅ	12
Utvärdering av det förebyggande arbetet under ÅÅÅÅ-ÅÅÅÅ	12
Utvärdering av det åtgärdande arbetet under ÅÅÅÅ-ÅÅÅÅ	13
Riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier i grundskolan och gymnasieskolan.....	14
Systematiskt kvalitetsarbete.....	14
Dokumentera och samverka	14

Mål	14
Exempel på mål	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Aktiviteter för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.....	15
Förslag på aktiviteter	15

Vision

Grundsärskolans vision är att skapa förutsättningar så att alla elever kan nå sin fulla potential. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt där alla känner sig sedda och inkluderade.

Ansvarig för planen

Rektor ansvarar för att arbeta främjande, förebyggande och åtgärdande samt systematiskt följa upp och utvärdera mål och aktiviteter.

Inledning

Från och med januari 2017 finns nya regler i diskrimineringslagen som kräver att skolan hela tiden arbetar för att se till att barn inte blir utsatta för diskriminering. Det innebär att skolan ska:

1. undersöka risker för diskriminering eller repressalier samt andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta främjande och förebyggande åtgärder samt
4. följa upp och utvärdera åtgärderna. Även skolans riktlinjer och rutiner ska följas upp och utvärderas i detta steg.
5. Dokumentera arbetet hela tiden.
6. Elever och personal ska involveras i alla delar av arbetet.

De krav som gäller kränkande behandling i skollagen är desamma som tidigare.

Planen mot kränkande behandling och diskriminering genomsyrar hela skolans verksamhet och är väl synlig i utbildningen, i regler och rutiner. Alla elever, medarbetare och vårdnadshavare är delaktiga i arbetet mot kränkande behandling och diskriminering.

Planen utgår från skollag, läroplan, FN:s barnkonvention och förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.

Vad är kränkande behandling och diskriminering?

Kränkande behandling kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjligande, utfrysning eller fysiska handlingar.

Kränkningarna kan hända vid ett eller flera återkommande tillfällen. Är det vid flera återkommande tillfällen kan det också kallas för mobbning. Kränkande behandling kan också inträffa under och utanför skoltid på exempelvis e-post, chatsidor eller sms. Det är eleven som avgör om en handling är oönskad eller kränkande.

Kränkande behandling är ett beteende som kränker någons värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Diskriminering betyder att en elev blivit orättvist behandlad på grund av någon av diskrimineringsgrunderna: kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet

eller uttryck samt ålder. Eleven kan bli diskriminerad på olika sätt och det kan till exempel handla om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det handlar om ett oönskat beteende.

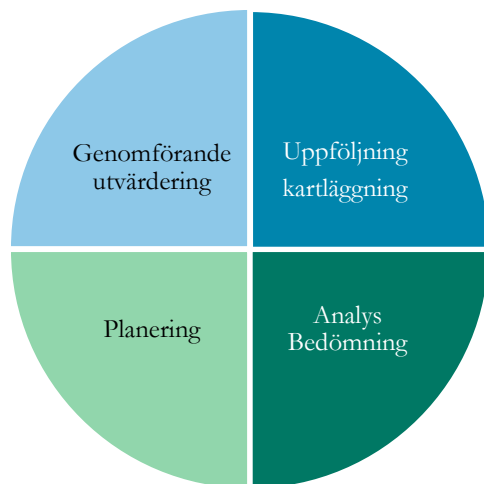
Vem elever och föräldrar kan vända sig till

Till exempel:

Om man som elev känner sig utsatt eller om man som förälder befärrar att ens barn är utsatt, vänder man sig **i första hand till ansvarig klasslärare eller till fritidspersonalen**. Elever och föräldrar kan även kontakta skolans kurator.

Systematiskt och målinriktat arbete mot kränkande behandling och diskriminering

Planen beskriver skolans arbete för att ge alla elever en trygg och lärorik miljö där de kan utvecklas utifrån sina förutsättningar. Skolan arbetar hela tiden främjande, förebyggande och åtgärdande. Planen följs upp och utvärderas så att skolan kan planera aktiviteter som möter behoven.

Skolan arbetar fortlöpande i fyra steg; uppföljning, analys och bedömning, planering, och genomförande, samt genom att ta fram riktlinjer och rutiner mot trakasserier och sexuella trakasserier.

Både elever, vårdnadshavare och skolpersonal är delaktiga i alla steg som görs i planen. Delaktighet och samarbete är viktiga faktorer för att framgångsrikt kunna främja likabehandling, lika rättigheter och möjligheter samt förebygga kränkande behandling och diskriminering.

Uppföljning och kartläggning

Det första steget handlar om att identifiera var verksamheten befinner sig genom att följa upp genomförda insatser och göra en kartläggning av nuläget. För att kunna sätta in rätt insatser behöver verksamheten följa upp det man tidigare gjort och förstå var verksamheten befinner sig.

Analys och bedömning

Verksamheten gör en analys och bedömning av nuläget utifrån den samlade bilden som togs fram i steg 1. I analysen behöver både styrkor och svagheter inom verksamheten belysas och dokumenteras. I analysarbetet identifierar verksamheten utvecklingsområden med syfte att nå en trygg och lärande miljö.

Planering

Analysen och bedömningen visar vilka utvecklingsområden verksamheten har. Nu planerar verksamheten de aktiviteter som ska leda till att förbättra kvaliteten av verksamheten.

Genomförande och utvärdering

Aktivitetserna ska genomföras i verksamheten i enlighet med planeringen. Verksamheten behöver utvärdera och dokumentera de planerade aktiviteterna för att veta om de gett den effekt man tänkt.

Främja, förebygga och åtgärda

Skolan arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande. Det är olika arbetssätt som ser till att alla elever har en trygg skola fri från kränkande behandling och diskriminering. De olika arbetssätten innebär:

- **Främjande arbete** handlar till exempel om att arbeta för att alla barn och elever är lika mycket värda, att vi bemöter varandra på ett trevligt och respektfullt sätt och att alla som deltar i verksamheten är inkluderade. Verksamheten identifierar och stärker de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Det främjande arbetet genomförs oavsett om det finns aktuella problem eller inte och riktar sig till alla elever. Skolan genomför en kartläggning varje år.
- **Förebyggande arbete** handlar om att hitta och förhindra risker för utsatthet, exempelvis platser eller situationer på skolgården, vid skåpen och omklädningsrum. Arbetet utgår från konkreta behov eller riskområden som verksamheten har upptäckt eller synliggjort vid den årliga kartläggningen.
- **Åtgärdande arbete** handlar om att en elev beter sig på ett sätt som får någon att bli ledsen eller må dåligt. Eleven kan alltid vända sig till en vuxen för att få hjälp. Skolan ska på olika sätt se till att det blir bra.

Skolan ska upptäcka, utreda och åtgärda när personal får veta att ett barn har blivit utsatt för kränkande behandling eller diskriminering. Tydliga rutiner beskriver skolans arbete.

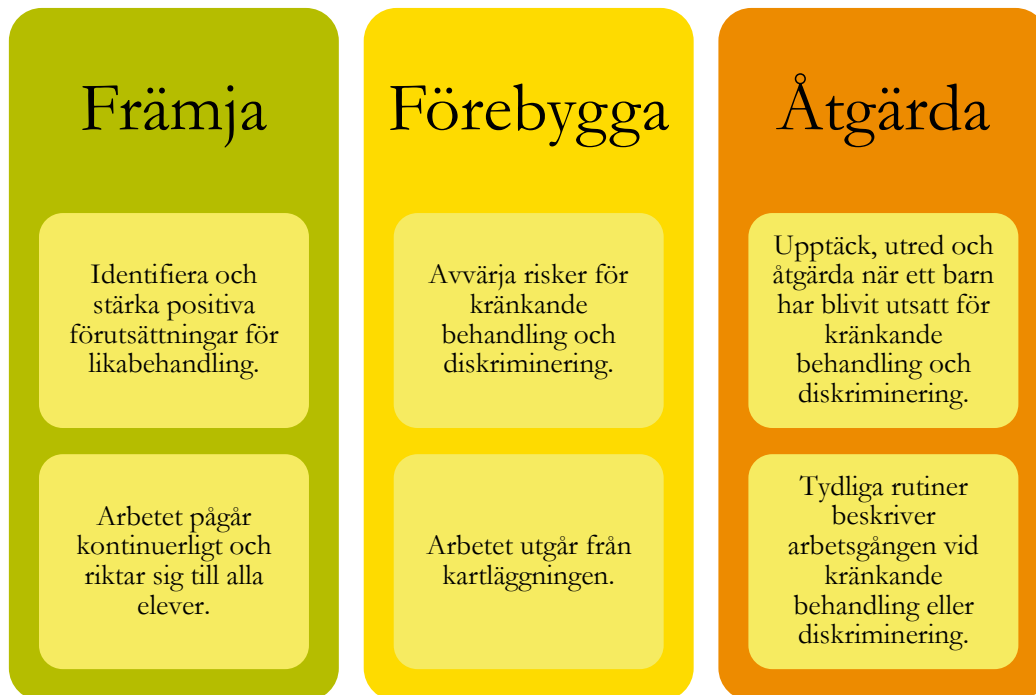
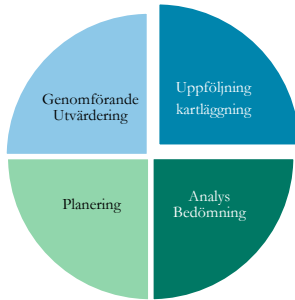

Bild 1: Kombination av främjande, förebyggande och åtgärdande insatser är en förutsättning.

Uppföljning och kartläggning av främjande och förebyggande arbete

Uppföljning

Det första steget handlar om att identifiera var verksamheten befinner sig genom att följa upp genomförda insatser. Här beskriver skolan sin uppföljning av genomförda insatser.

Kartläggning

Kartläggningen genomförs för att hitta var och när det finns risk för att elever blir utsatta för kränkande behandling och diskriminering i skolan.

Syftet med kartläggningen är att upptäcka eventuella risker för kränkande behandling, diskriminering eller repressalier, det vill säga någon form av bestraffning eller hämndaktion. Det handlar också om att upptäcka andra hinder för barns och elevers lika rättigheter och möjligheter.

Vid undersökning av risker för diskriminering eller repressalier ska den utgå ifrån samtliga diskrimineringsgrunder det vill säga kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Tillsammans med utvärderingen av förra årets arbete, är kartläggningsresultatet grunden för skolans fortsatta arbete.

Delaktighet i kartläggningen

I kartläggningen är elever och personal delaktiga. Beskriv hur de är delaktiga i kartläggningen (elevråd, APT, EHT).

Exempel: Eleverna deltar genom att gå trygghetsvandringar på skolgården och i skolans lokaler. Personalen

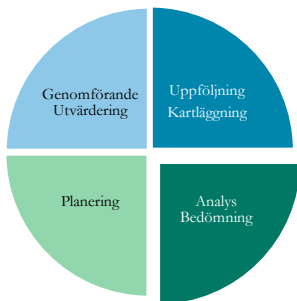
Beskrivning av kartläggningen

Beskriv hur skolan genomför kartläggningen. Arbetet ska göras på ett generellt plan till exempel genom att göra en översyn av olika rutiner, riktlinjer och policydokument men även av attityder och normer. Undersökningen kan göras på olika sätt. Det kan handla om att en skola eller ett fritidshem undersöker sin verksamhet genom:

- Enkäter,
- trygghetsvandringar,
- individuella intervjuer,
- gruppintervjuer,
- arbetsplatsträffar eller andra samtal,
- barnkonsekvensanalyser.

Resultat och analys

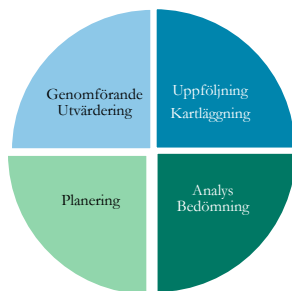

Efter kartläggningen ska skolan analysera och beskriva orsakerna till upptäckta risker och hinder. Här beskriver skolan sin analys av uppföljning och kartläggning.

I analysen behöver både styrkor och svagheter inom verksamheten belysas och dokumenteras.

Det är viktigt att se vilka effekter olika aktiviteter har gett. Personalens erfarenheter och kunskaper tas till vara samt barnperspektiv och relaterad forskning.

Främjande insatser

Här beskriver skolan vad man ska göra för att alla elever ska ha lika rättigheter och lika möjligheter i skolan.

Alla barn och elever är lika mycket värda och ska ha det lika bra och trivas i skolan. Vilka aktiviteter skolan ska göra beror på vad som kommer fram i utvärderingen och i resultatet av kartläggningen. Det handlar om värdegrundsfrågor som till exempel hur personalen ser på sitt uppdrag, elevernas delaktighet, att skapa vi-känsla, ett gott bemötande av alla elever

och all personal samt ifrågasätta normer och förväntningar på hur vi ska vara och leva.

Delaktighet

I framtagandet av främjande insatser är elever och personal delaktiga. Beskriv hur de är delaktiga (elevråd, APT, EHT).

Beskrivning av främjande insatser

Beskriv hur skolan tar fram de främjande insatserna.

Till exempel:

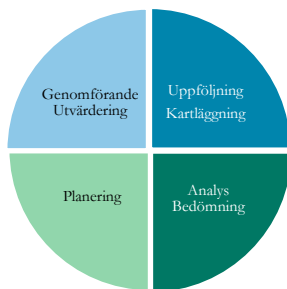
Skolan planerar in tid och resurser och ledningen beskriver vem som är ansvarig för att genomföra insatserna. De ska genomföras så snart som möjligt.

Nuläge	Vad behöver skolan utveckla? Vilka behov har kommit fram i utvärderingen och i resultatet av kartläggningen? Utveckla medarbetarnas bemötande till eleverna. Samtidigt hjälpa eleverna att bemöta varandra respektfullt.
Mål	Sätt smarta mål: Arbeta med bemötande genom EHT möten, APT och handledning.

Områden som berörs av de främjande insatserna	Målet är att hela arbetsgruppen ska vara delaktig och att arbetet med bemötande är igång till läsårsslut. Kön, könsidentitet eller könsuttryck, religion eller annan trosuppfattning, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder
Aktivitet	Personalen fortbildas i normkritik och diskrimineringsgrunderna. Arbete med bemötande på APT Lyfta HBTQ frågor i EHT teamet Införa handledning för klasserna
Ansvarig	Vem ansvarar för att genomföra åtgärderna? Rektor
Tidsperiod	När ska målet vara uppfyllt? Pågående arbetet
Uppföljning	Hur ska målet följas upp, på vilket sätt och hur ofta? Utvärdering under junidagarna
Utvärdering	Hur utvärderas aktiviteter och mål? Genom analysarbete av aktiviteterna

Förebyggande åtgärder

Här beskriver skolan hur personalen ska se till att alla barn har det bra i skolan och att ingen blir utanför eller illa behandlad av en kompis eller personal. Det handlar alltså om att förhindra risker för kränkande behandling och diskriminering. De förebyggande åtgärderna utgår från utvärderingen och resultatet från kartläggningen.

Delaktighet

I framtagandet av förebyggande åtgärderna är elever och personal delaktiga. Beskriv hur de är delaktiga.

Beskrivning av förebyggande åtgärder

Beskriv i tabellen hur skolan tar fram de förebyggande åtgärderna.

Nuläge	Vad behöver skolan utveckla? Vilka behov har kommit fram i utvärderingen och i resultatet av kartläggningen? Vi behöver arbeta med tillgänglig lärmiljö på olika vis för att stötta eleverna i deras bemötande av varandra.
---------------	--

Mål	Sätt smarta mål: Inventera lärmiljö och lokaler – hur kan vi använda det vi har? Förstelärare driver arbetet på lärarmöten var tredje vecka.
Områden som berörs av de främjande insatserna	Funktionsnedsättning och ålder.
Aktivitet	Använda utemiljön mer än nu.
Ansvarig	Vem ansvarar för att genomföra åtgärderna? All personal
Tidsperiod	När ska målet vara uppfyllt? Till läsårets slut
Uppföljning	Hur ska målet följas upp, på vilket sätt och hur ofta? Genom klassmöten samt APT och lärarmöten.
Utvärdering	Hur utvärderas aktiviteter och mål? Genom analys av det dagliga arbetet i slutet av läsåret.

Åtgärdande arbete

Här beskriver skolan hur alla i verksamheten säkerställer att elever, personal och vårdnadshavare har god kännedom om skolans rutiner vid misstanke om kränkande behandling/ diskriminering. Skolan behöver också säkerställa att det finns en tydlig organisation och arbetssätt kring skolans åtgärdande arbete.

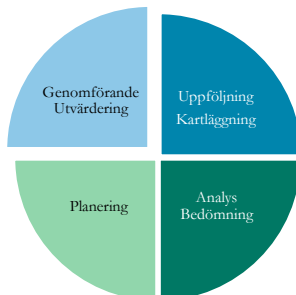
Beskrivning av åtgärdande arbete

Beskriv i tabellen hur skolan tar fram sitt åtgärdande arbete.

Mål	Sätt Smarta mål: All personal och alla elever känner till skolans rutiner vid kränkande behandling
Aktivitet	Vilka aktiviteter behöver skolan genomföra för att nå målet? Arbeta med värdegrundsfrågor i klassrummet tillsammans med eleverna. Diskutera arbetet med värdegrundsfrågor vid lärarmöten.
Ansvarig	Vem ansvarar för att genomföra aktiviteterna? All personal
Tidsperiod	När ska målet vara uppfyllt? Pågående
Uppföljning	Hur ska mål och aktiviteter följas upp, på vilket sätt och hur ofta? På APT och klassmöten
Utvärdering	Hur och när utvärderas aktiviteter och mål? Vid läsårsslut.

Utvärdering

Här utvärderar och analyserar skolan förra årets främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot kränkande behandling och diskriminering. Skolans utvärdering och analys är tillsammans med kartläggningarna grunden för nästa läsårs främjande, förebyggande och åtgärdande arbete. I utvärderingen ingår även skolans riktlinjer och rutiner mot trakasserier och sexuella trakasserier.

Delaktiga i utvärderingen av föregående års plan

Utvärderingen ska göras tillsammans med elever och personal i verksamheten. Det är också bra om föräldrar är delaktiga.

Beskriv på vilket sätt elever och personal varit delaktiga i utvärderingen av planen.

Exempel:

Eleverna fick utvärdera planen gemensamt i klassen tillsammans med sin klasslärare. Elevrådet utvärderade planen tillsammans med kurator och rektor på ett elevrådsmöte. Personalen fick frågor om planen i samband med årets kartläggning. Skolans föräldraråd fick möjlighet att fylla i och lämna in en enkät gällande föräldrars upplevelse av delaktighet, förankring av planen och av hur skolan arbetar vid befarad diskriminering/kränkning.

Följande metoder och forum har använts:

- Friendsenkäten (elever och skolans personal)
- Klassråd och elevråd (elever)
- APT, förskoleklassmöte, lärarmöte, fritidsmöte samt planeringsdagar i juni (skolans personal)
- Föräldraråd (vårdnadshavare)

Vi tar även del av Solna stads brukarundersökning och Skolinspektionens Skolenkät.

Utvärdering av främjande, förebyggande och åtgärdande arbete

Utvärdering främjande arbete under året 2020-2021

Mål #1: Skriv förra årets mål

Aktivitet #1: För att nå målet ska x-skolan genomföra följande aktiviteter...

Utvärdering: Första utvärderingen sker juni 2021 för grundskolan.

Utvärdering av det förebyggande arbetet under

Mål #1: Skriv förra årets mål

Aktivitet #1: För att nå målet ska x-skolan genomföra följande aktiviteter...

Utvärdering:

Vad har skolan gjort? Hur har det gått? Har det gett önskade effekt och på vilket sätt och varför? Vilka utvecklingsområden finns?

Utvärdering av det åtgärdande arbetet under **ÅÅÅÅ-ÅÅÅÅ**

Mål #1: Skriv förra årets mål

Aktivitet #1: För att nå målet ska x-skolan genomföra följande aktiviteter...

Utvärdering: Vad har skolan gjort? Hur har det gått? Har det gett önskade effekt och på vilket sätt och varför? Vilka utvecklingsområden finns?

Riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier i grundskolan och gymnasieskolan

Ett barn eller en elev kan bli diskriminerad på olika sätt i förskolan eller i skolan. Det kan handla om trakasserier eller sexuella trakasserier.

I förskolan och skolan har barn och elever rätt till en trygg utbildning som är fri från all form av förtryck och trakasserier. Alla barn och elever ska ges lika rättigheter och möjligheter i sin utbildning. Det innebär nolltolerans mot all form av diskriminering, så som trakasserier och sexuella trakasserier i verksamheterna.

- Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det kan handla om att retas, mobba, frysa ut någon eller säga rasistiska eller nedsättande kommentarer med koppling till diskrimineringsgrunderna.
- Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Det kan handla om beröring, klappningar, strykande, ovälkomna förslag, bilder eller texter som är sexuellt anspelade.

Systematiskt kvalitetsarbete

Förskolan och skolan arbetar hela tiden för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Det är en del av verksamhetens systematiska kvalitetsarbete som följs upp och utvärderas tillsammans med barn eller elever samt personal.

Förskolans och skolans arbete för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier görs i fyra steg. I arbetet ingår att ta fram riktlinjer och rutiner.

1. Undersöka risker för diskriminering eller repressalier samt andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta främjande och förebyggande åtgärder samt
4. följa upp och utvärdera åtgärderna. Även förskolans och skolans riktlinjer och rutiner ska följas upp och utvärderas i detta steg.

Dokumentera och samverka

Dokumentera alla delar av det fortlöpande arbetet i planen mot diskriminering. Samverka med barn, elever och personal i alla fyra steg i det systematiska kvalitetsarbetet.

Mål

Varje verksamhet bör sätta mål för hur man ska arbeta och hålla riktlinjerna levande.

I grundsärskolan ska:

- Att alla barn och elever känner sig trygga i verksamheten
- Att inget barn/elev blir utsatt för trakasserier/sexuella trakasserier

- Att det ska säkras upp att det är tillräckligt personaltät miljö som kan uppmärksamma situationer och reaktioner.
- Att all personal agerar direkt vid kännedom om att ett barn/elev blivit utsatt.
- Att grundsärskolan har ett aktivt levande arbete mot trakasserier och sexuella trakasserier.

Aktiviteter för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Varje förskola och skola bör ha olika aktiviteter för att konkret arbeta för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Förslag på aktiviteter

- **Informera** all personal om att ledningen ser allvarligt på sexuella trakasserier och berätta om hur man anmäler.
- **Skapa medvetenhet vad trakasserier och sexuella trakasserier innebär.**
- **Gör det lätt att anmäla trakasserier och sexuella trakasserier.** Anmälaren ska känna sig trygg i att den kommer bli tagen på allvar, bli lyssnad på och få stöd. Alla ärenden måste utredas enligt lag.
- **Se till att personalen känner till grundläggande regler och begrepp.**
- **Håll riktlinjerna mot trakasserier och sexuella trakasserier levande.** Tala om frågorna på arbetsplatsträffar och skapa möjligheter till samtal. Informera alltid nyanställda om dem.
- **För en kontinuerlig dialog om bemötande på internet.**